

Prinsippet om kun én gang – hvorfor og hvordan

2023-09-28, SERI/AFIN/UiO

Jim J. Yang & Joachim Fugleberg
informasjonsforvaltning@digdir.no

Innhold

- Kort om Digdir
- Hvorfor «kun én gang»
- Hvordan «kun én gang»
- Et konkret nasjonalt tiltak for å få til «kun én gang»

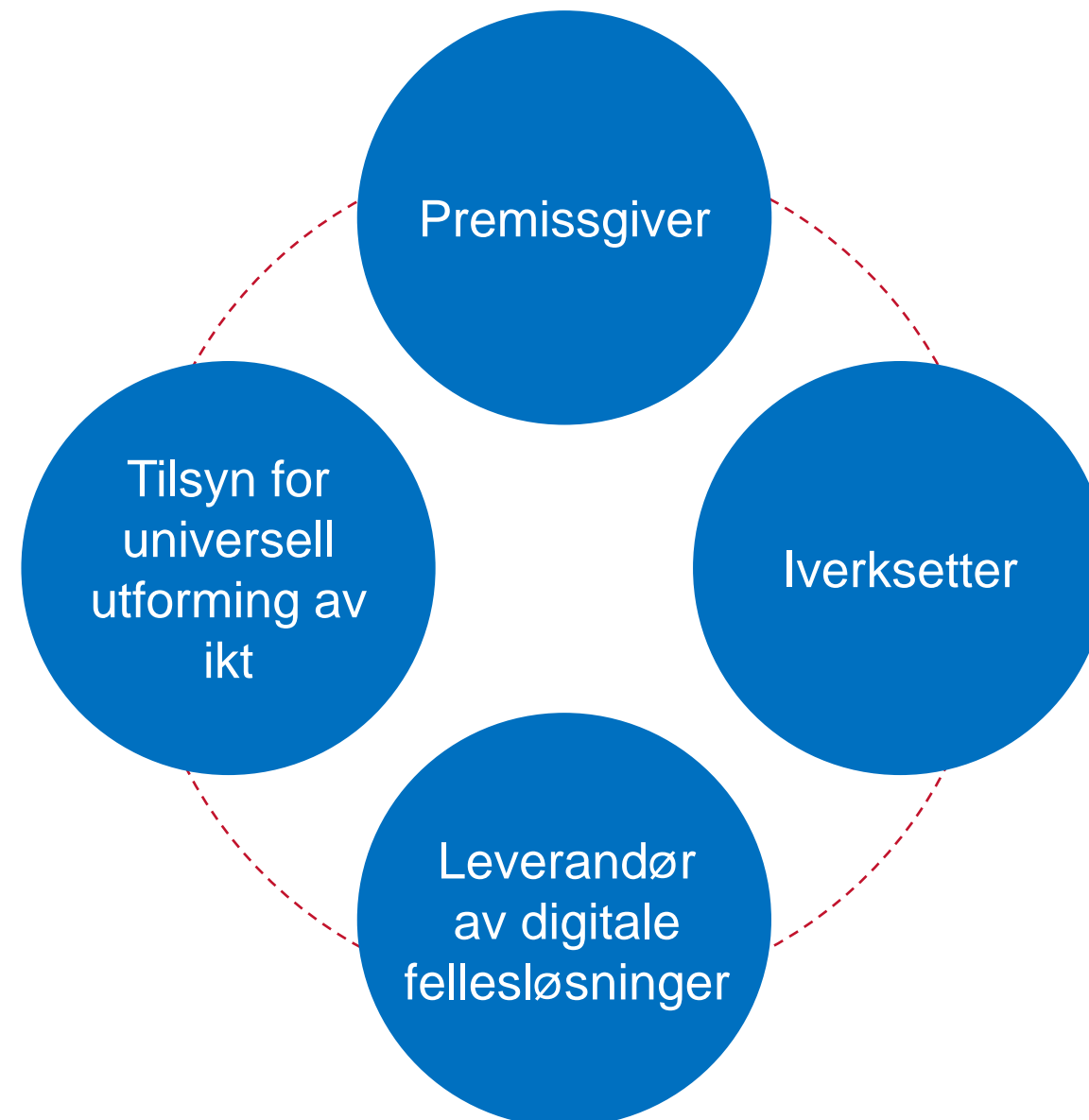
Kort om Digdir (Digitaliseringsdirektoratet)

Samfunnsoppdrag

Roller

Strategiske mål

Regjeringens viktigste verktøy for raskere og mer samordnet digitalisering av samfunnet

- Gjennom samarbeid realiserer vi regjeringens og KS' digitaliseringsstrategi
- Gjennom bruk av fellesløsningene skaper vi verdier og digitale tjenester med høy tillit
- Digitale tjenester er sammenhengende og tilgjengelige for alle
- Digdir er en nytenkende og attraktiv organisasjon

Hvorfor «kun én gang»? – et eksempel

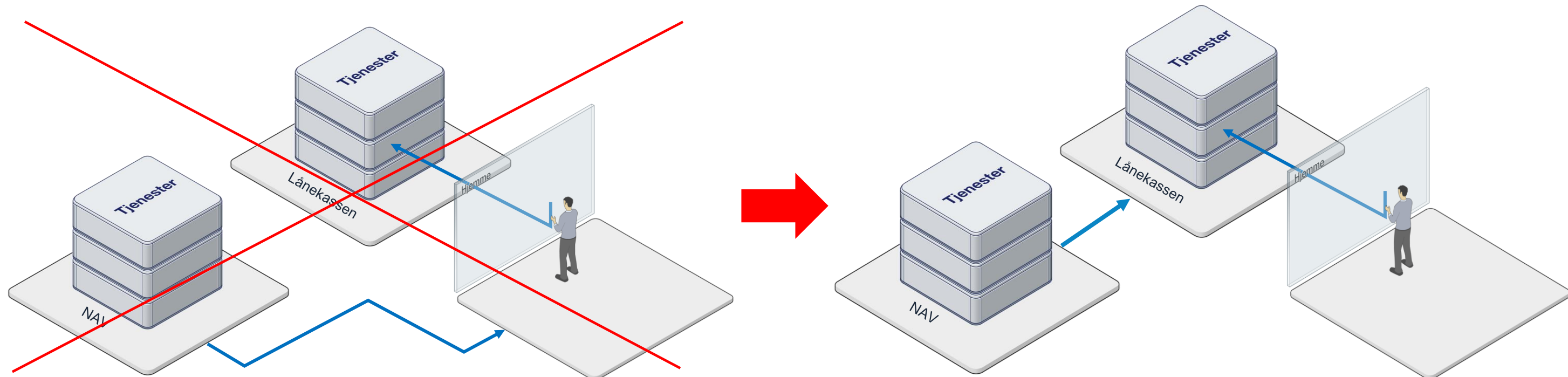

«[...] brukerens behov i sentrum. Tjenester skal oppleves som helhetlige og sammenhengende.»

«[...] automatisert saksbehandling. Det innebærer for eksempel at vedtak kan fattes og tjenester tilbys uten at innbyggeren må søke om å få tjenesten.»

«Forvaltningen skal gjenbruke informasjon i stedet for å spørre brukerne på nytt om forhold de allerede har opplyst om.»

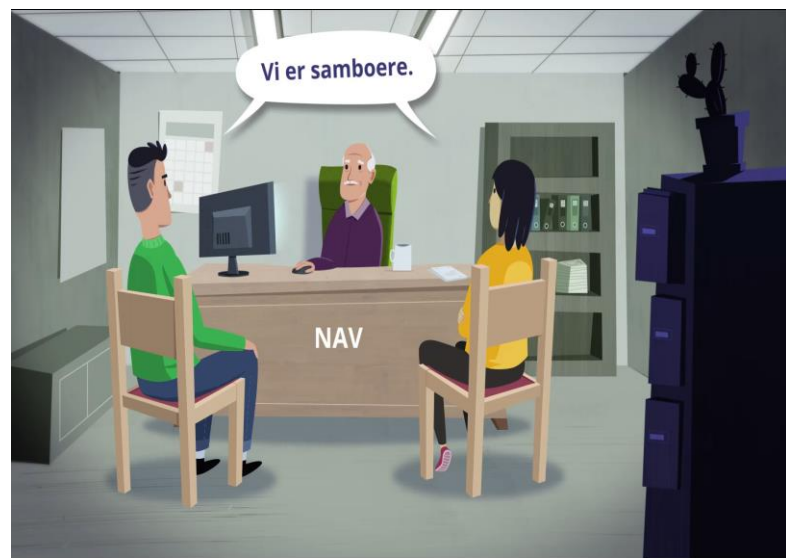
«Dette omtales gjerne som «kun én gang».»

... et annet eksempel

mangel av «kun én gang»

«kun én gang» forutsetter ...

Hvordan «kun én gang»?

«Kun én gang» forutsetter ...

Juridisk samhandlingsevne, som skal sikre at organisasjoner som arbeider under ulike lovgivning kan samhandle

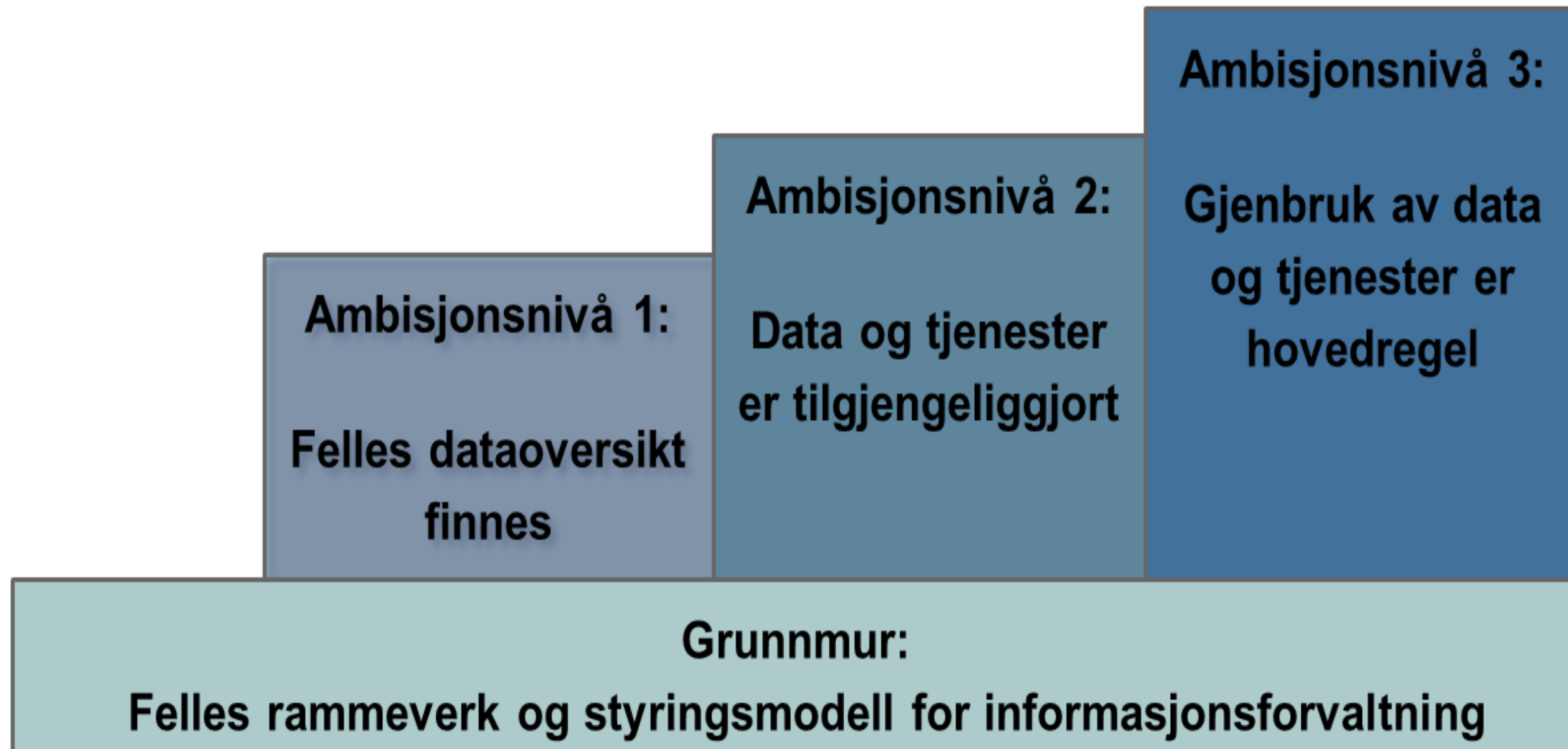
Organisatorisk samhandlingsevne, som handler om hvordan samhandlende virksomheter tilpasser tjenestekjeder/forretningsprosesser, ansvar og forventninger

Semantisk samhandlingsevne, som har å gjøre med betydningsinnhold i dataelementer, relasjonen mellom dem og formatet informasjonen utveksles på

Teknisk samhandlingsevne, som sikrer at ulike systemer kan «snakke sammen»

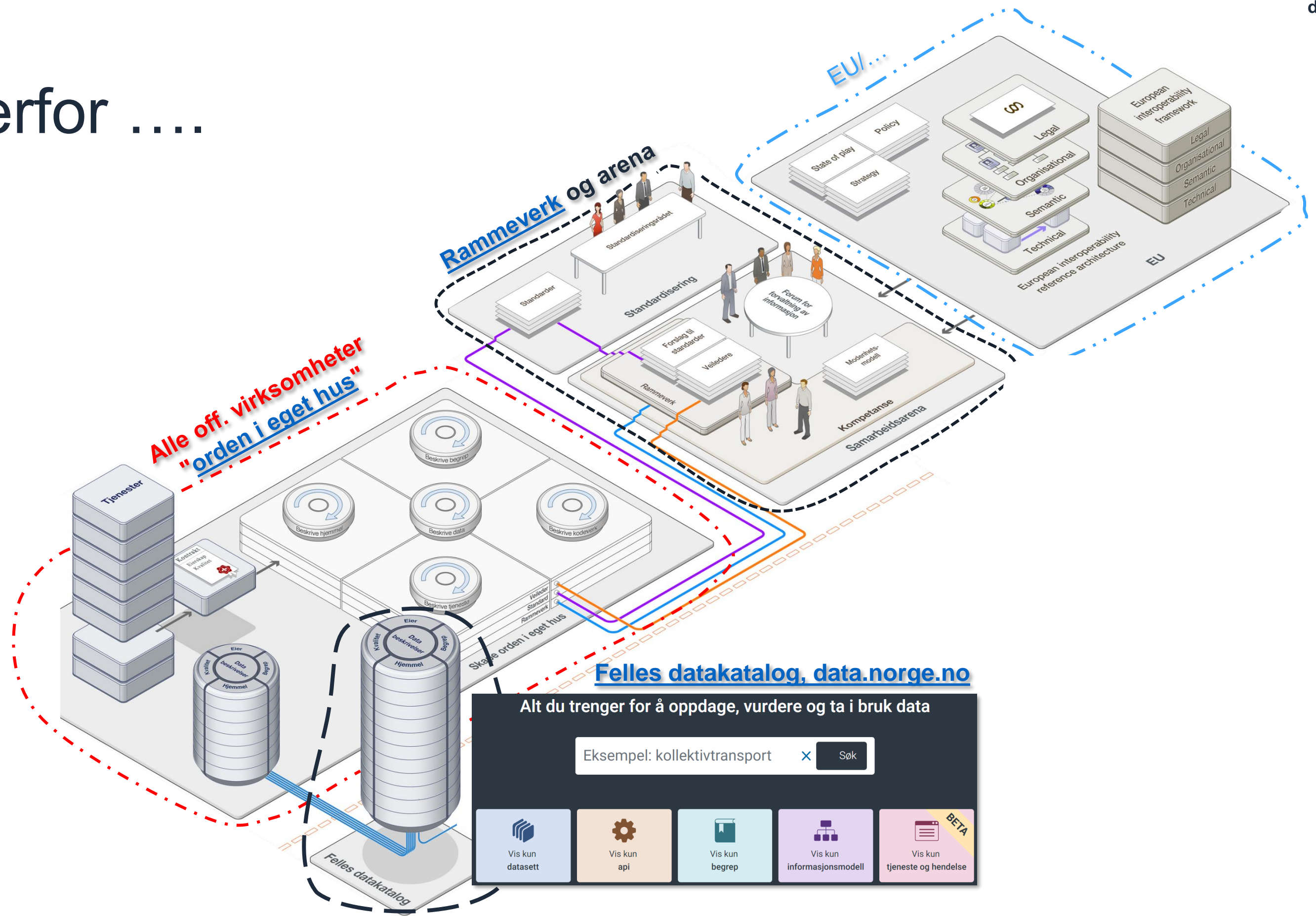
Styring og forvaltning: oppfølging av rammeverk, organisatoriske strukturer, roller og ansvar, retningslinjer, avtaler og annet som bidrar til samhandling på nasjonalt nivå

dessuten ...

Kilde: [Sluttrapport – Foranalyse Informasjonsforvaltning og -utveksling \(2015\)](#)

derfor

Alle off. virksomheter "orden i eget hus"

Felles datakatalog, data.norge.no

Alt du trenger for å oppdage, vurdere og ta i bruk data

Eksempel: kollektivtransport Søk

- Vis kun datasett
- Vis kun api
- Vis kun begrep
- Vis kun informasjonsmodell
- Vis kun tjeneste og hendelse **BETA**

Hva betyr det for deg og meg?

EU ambisjon

User Interface

Search, visualisation, interaction

Single Digital Market / Single Digital Gateway

Information, Procedures, Services, Reusability

TOOP Architecture

Only Once Principle, Interoperability, Frameworks

ERBR

Legal agreement, Interoperability standards, Registry

Member States

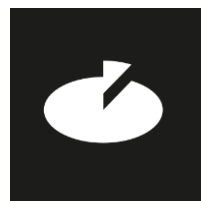
Base Registries, Registries of Base Registries, Metadata

Innhold

- Kort om Digdir
- Hvorfor «kun én gang»
- Hvordan «kun én gang»
- Et konkret nasjonalt tiltak for å få til «kun én gang»

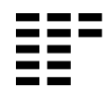
ARKIVVERKET

Skatteetaten

Kartverket

Brønnøysundregistrene

Digdir

digdir.no

Nasjonale grunnndata

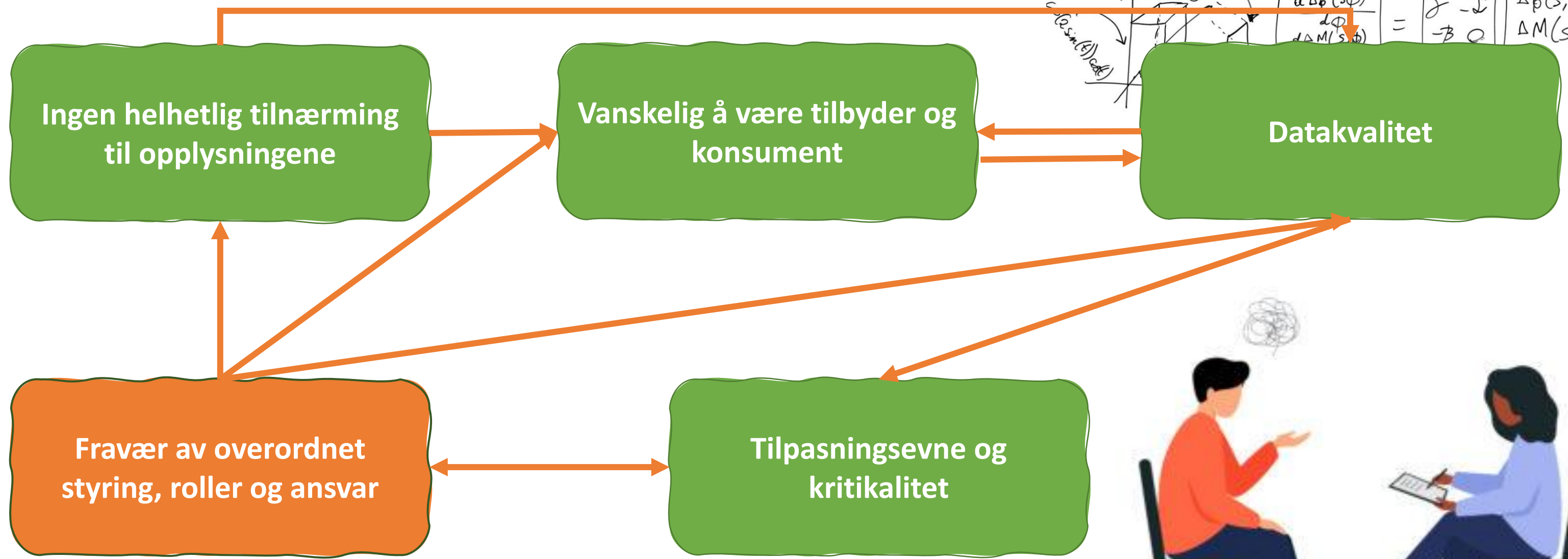
Foreslått løsning for en del av problemområdet – Nasjonale grunndata

Nasjonale grunndata er opplysninger som mange har bruk for og som er særlig viktige for samfunnets funksjoner og tjenester. De skal ha tilstrekkelig kvalitet og være enkelt tilgjengelige.

Utfordringer

$$\begin{aligned} f(w) &= \int_{-\infty}^{\infty} f(x) e^{-2\pi i x w} dx \frac{dt}{do} \\ \rho \left(\frac{\partial v}{\partial t} + v \cdot \nabla v \right) &= -\nabla p + \nabla \cdot T + f \\ H &= -\sum p(x) \log p(x) \\ \frac{1}{2} \sigma^2 S^2 \frac{\partial^2 V}{\partial S^2} + r S \frac{\partial V}{\partial S} + \frac{\partial V}{\partial t} - r \cdot V &= 0 \\ TC(Q, q_i, m_i) &= \sum_{i=1}^n \left[\frac{D_i}{m \cdot q_i} S_i + c_i \cdot D_i + \frac{q_i H_i}{2} \left(m_i \left(1 - \frac{D_i}{P_i} \right) - 1 + 2 \frac{D_i}{P_i} \right) \right] \\ \frac{d \Delta p(s, \phi)}{d \phi} &= \begin{bmatrix} \gamma & -\delta \\ -\beta & 0 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \Delta p(s, \phi) \\ \Delta M(s, \phi) \end{bmatrix} \end{aligned}$$

Laissez-faire - fravær av felles styringsmodell

Utfordringer

- Komplisert og ikke beskrevet aktørbilde med tilhørende ansvar
- Mangel på felles rutiner og standarder for forvaltning
- Felleskildene er ikke styrt og forvaltet som fellesgoder
- Vanskelig å få prioritert videreutvikling – kun forvaltning
- Ingen har mandat til å se på behovet fra et helhetlig perspektiv
- For tilbydere er det vanskelig å holde oversikt over og imøtekomme ulike og spredte behov

Konsekvens

- Gjør det komplisert å være konsument og tilbyder
- Direkte årsak til at det ikke finnes en helhetlig tilnærming til opplysningene
- Ulike initiativ for å tenke mer helhetlig oppstår fra «grasrota», men det finnes ingen helhetlig koordinering eller strategi for hvordan dette bør gjøres

Politisk oppmerksomhet og styring

Styringsystem

Grunndatakoordinator

Skal sørge for koordineringen på tvers domeneene og bidra til å definere roller, ansvar og oppgaver for nasjonale grunndata

Domene- og grunndataforvalter

Skal sørge for at grunndata tilhørende domene blir forvaltet og videreutviklet slik at dataene er oppdaterte, enkelt tilgjengelig og dekker samfunnets behov

Standardisering
Konsumentorientering
Juss

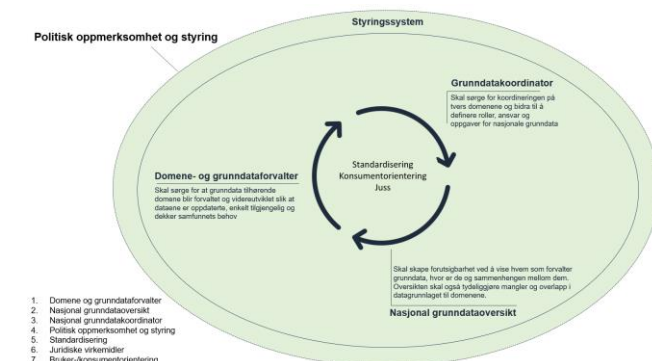
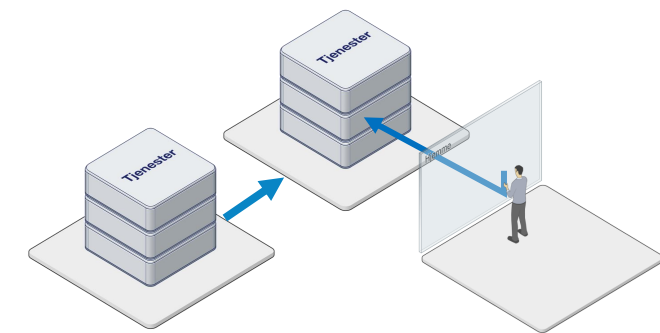
Skal skape forutsigbarhet ved å vise hvem som forvalter grunndata, hvor er de og sammenhengen mellom dem. Oversikten skal også tydeliggjøre mangler og overlapp i datagrunnlaget til domeneene.

Nasjonal grunndataoversikt

1. Domene og grunndataforvalter
2. Nasjonal grunndataoversikt
3. Nasjonal grunndatakoordinator
4. Politisk oppmerksomhet og styring
5. Standardisering
6. Juridiske virkemidler
7. Bruker-/konsumentorientering

Kort oppsummert

- «**Kun én gang**»-prinsipp:
 - forvaltningen skal gjenbruke informasjon i stedet for å spørre brukerne på nytt om forhold de allerede har opplyst om.
- **Forutsetninger** for «kun én gang»:
 - Samhandlingsevne på alle nivåer
 - samt styring og forvaltning på nasjonalt nivå
- **Nasjonale grunndata:**
 - konkret tiltak for å få til «kun én gang»

digdir.no

Digitaliseringsdirektoratet

postmottak@digdir.no

22 45 10 00

Postboks 1382 Vika, 0114 Oslo

Besøksadresser:

Havnegata 48, Brønnøysund

Skrivarevegen 2, Leikanger

Lørenfareet 1C, Oslo